

Ett elsystem med tydligt systemansvar, hög leveranssäkerhet och långsiktiga planeringsförutsättningar

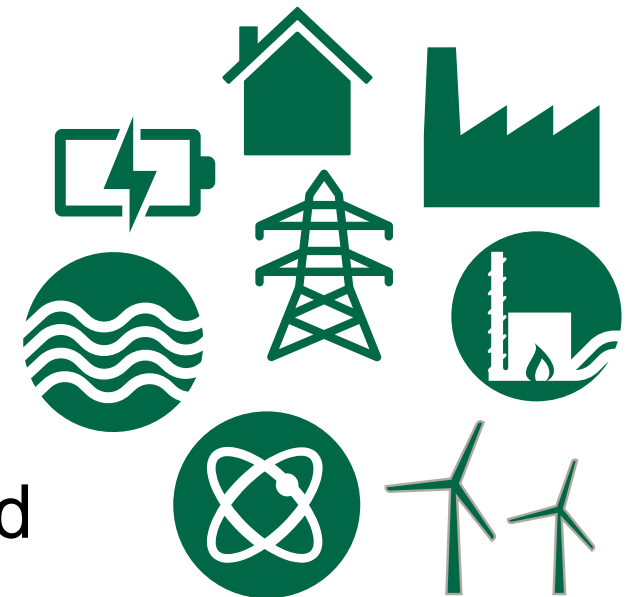
Ebba Busch, energi- och näringsminister samt vice statsminister
Bo Diczfalusy, särskild utredare

24 mars 2025

En elmarknad för ett starkt elsystem

- Återuppbygga ett starkt och robust elsystem
  - Råder brist på effekt i Sveriges elsystem
  - Södra Sverige har minst andel elproduktion i Europa
- En teknikneutral elmarknad som verktyg för att uppnå de energipolitiska målen
  - Planeringsmål
  - Leveranssäkerhetsmål
- En elmarknad som bidrar till elsystemets utbyggnad
  - Avgörande för Sveriges säkerhet och konkurrenskraft samt för att uppnå våra ambitiösa klimatmål

Utredningens huvudsakliga delar

1. **Hög leveranssäkerhet och långsiktiga planeringsförutsättningar –
Långsiktighet och ändamålsenlig riskdelning**
  - Elmarknaden behöver utvecklas för att ge långsiktiga förutsättningar för investeringar i framför allt elproduktion och flexibla resurser
2. **Förtydligat systemansvar**
  - En effektiv elmarknad behöver tydliga roller och ansvar
  - Från Tidöavtalet – EU:s elmarknadsdirektiv ska fullt ut implementeras i Sverige
3. **Avveckling av anvisade avtal**
  - Anvisade elavtal leder till högre elpris och mindre aktiva elkunder

Spänning i tillvaron

- hur säkrar vi vår framtida elförsörjning?
(SOU 2025:47)

En god tillgång till trygg, fossilfri
och konkurrenskraftig el är
avgörande för vårt välstånd, för
att nå klimatmålen och för fortsatt
industriell utveckling

Vårt uppdrag

Ett elsystem med tydligt systemansvar, hög leveranssäkerhet och långsiktiga planeringsförutsättningar

- Tydliggöra systemansvaret
- Öka leveranssäkerheten och robustheten
- Skapa långsiktiga planeringsförutsättningar
- Ge fossilfria kraftslag och flexibla resurser marknadsmässig ersättning för de nyttor de bidrar med

Hur framtidssäkrar vi elmarknaden?

Sverige har ett bra utgångsläge

- Ett nära nog fossilfritt elsystem
- Konkurrenskraftiga elpriser och låga kostnader
- Hög leveranssäkerhet
- Konstant elanvändning under flera decennier trots ekonomisk tillväxt

Men det finns utmaningar...

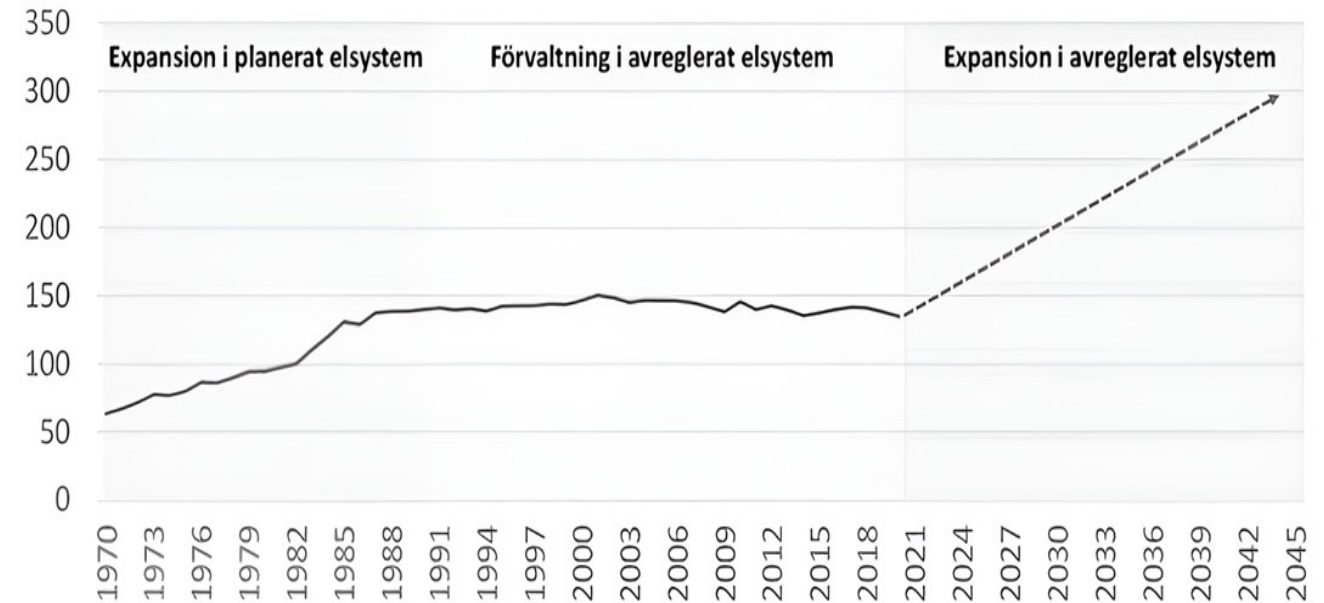
- Volatila elpriser och stora geografiska prisskillnader
- Anslutningsproblem
- Geopolitisk osäkerhet

En oviss framtid

- Användningen av el förväntas öka kraftigt, särskilt för industri och transporter
- Extremt stora investeringar i elproduktion, överföringsnät och lager
- Nya aktörer med nya egenskaper

Källa: Regeringskansliet.

Utredningens tre huvudspår

- En väl fungerande elmarknad
- Bättre samordning av drift och planering av elnäten
- Kunden i centrum

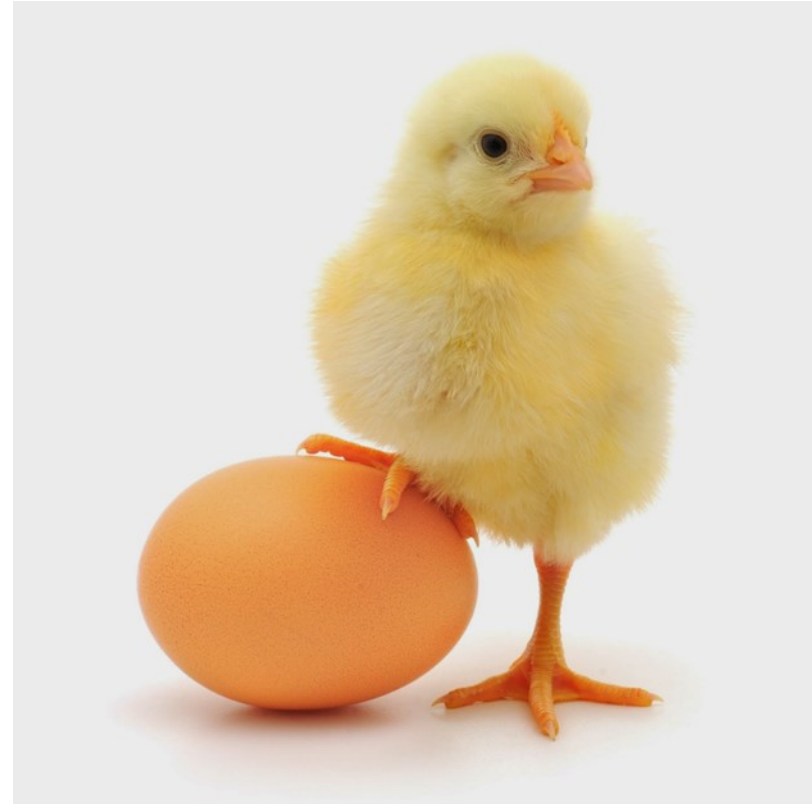

En väl fungerande elmarknad

Elmarknaden behöver bättre verktyg

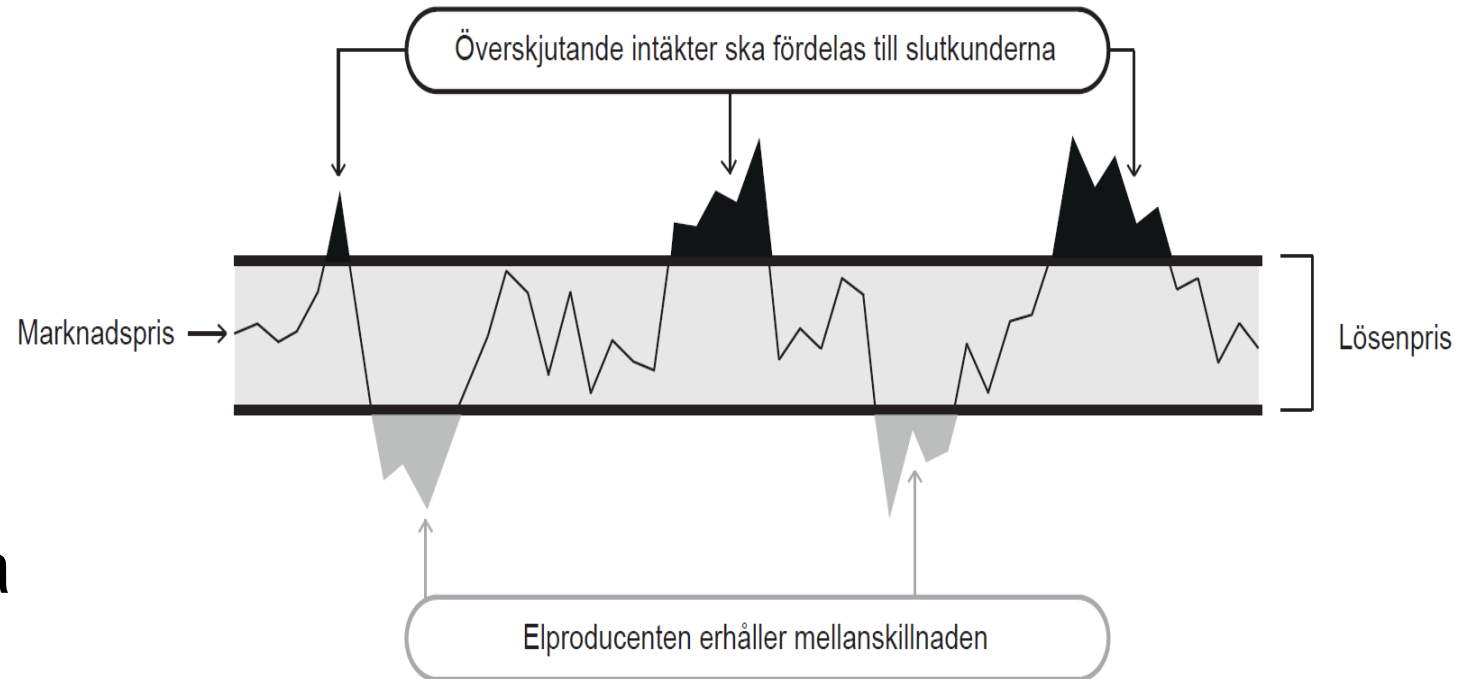
- Dagens elpris räcker inte alltid för att få fram investeringar i kraftproduktion
- Stor osäkerhet om framtida elpriser
- Kapitalintensiv elproduktion har svårt att prissäkra sig
- Hur upprätthåller vi nödvändiga förmågor?

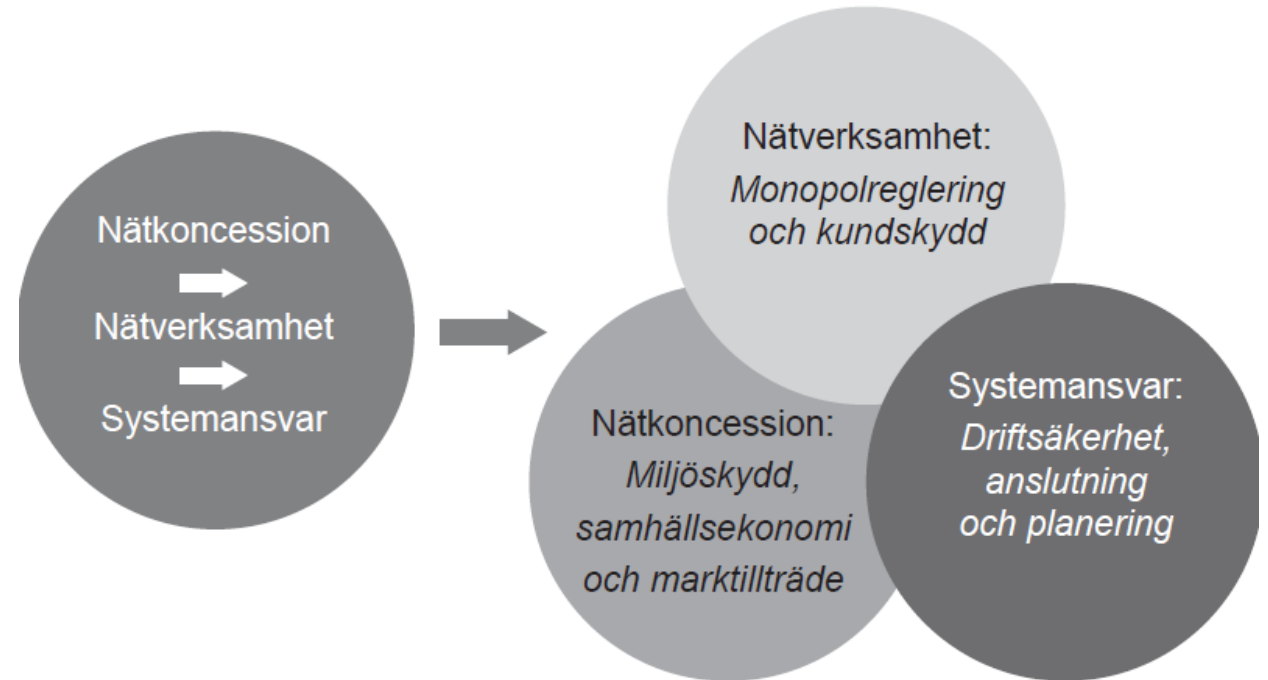

Våra förslag

- Inför möjlighet till differenskontrakt
- Strategisk reserv för att hantera effektbrist
- Utveckla systemtjänsterna

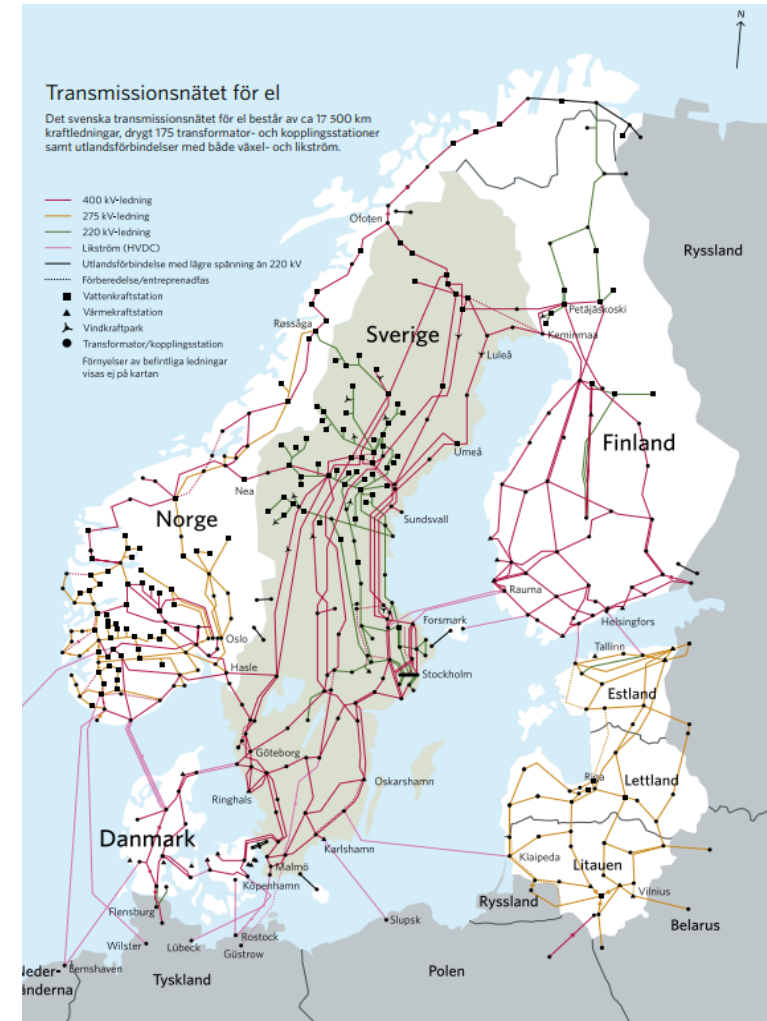

Bättre samordning av elproduktion, nät och efterfrågan

Tydligare ansvar och bättre planering

- Elnäten har en avgörande roll i energiomställningen
- Det finns outnyttjad kapacitet ("luft i näten")
- Många nya aktörer och affärsmodeller
- Det behövs en tydligare ansvarsfördelning, planering och samordning
- Svenska kraftnät har en nyckelroll

Våra förslag

En tydligare ansvarsfördelning

- Förtydliga aktörernas roller i lag
- Minskad regelbörda
- Anpassa svensk terminologi till EU-rätten

Krav på gemensam planering

- Tydligare krav på samarbete mellan nätägare
- Avtal om drift ska ingås mellan Svenska kraftnät och regionnäten
- Bidrar till ett effektivare utnyttjande av befintliga nät

Kunden i centrum

Dagens system - anvisningsavtal

- Drygt 90 procent av kunderna gör i dag ett aktivt val av elleverantör
- De kunder som inte väljer anvisas en elleverantör av sitt nätföretag
- Elpriserna är i regel högre för anvisade elavtal

Våra förslag

- Anvisningssystemet avskaffas
- Kunden måste teckna ett elavtal för att få elleverans
- Skydd för utsatta kunder genom en sistahandsleverantör som utses på grundval av marknadsandel
- Övergångsbestämmelser

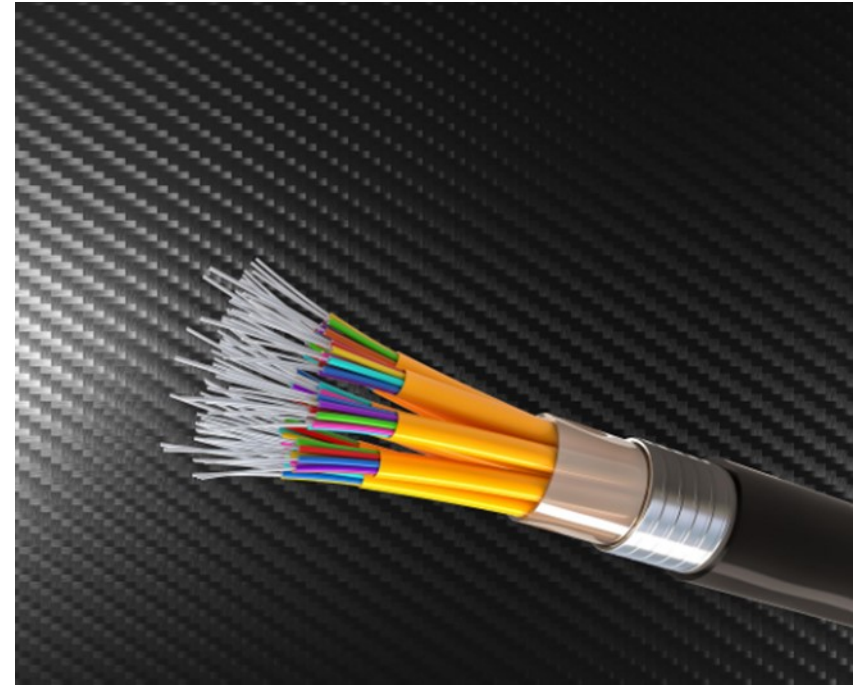
Övriga förslag

Våra förslag

- Tillsätt en särskild utredning om elberedskap
- Utred utformningen av ett centralt dataregister för elmarknaden

Tack!

Ett elsystem med tydligt systemansvar,
hög leveranssäkerhet och långsiktiga
planeringsförutsättningar

